

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 685/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 3D/341/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3D/341/2021. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Požadovala tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou napadnutého dedičského konania po svojom otcovi ([REDAKOVANÉ]), [REDAKOVANÉ]. Dedičstvo prejednáva notárka ako súdna komisárka v konaní sp. zn. Dnot 102/2021 na základe poverenia okresného súdu z 30. marca 2021. Ďalšou dedičkou je pozostalá manželka po poručiťovi ([REDAKOVANÉ]), ktorá nie je matkou sťažovateľky.

3. Dňa 17. augusta 2021 sa uskutočnilo dedičské pojednávanie v sídle súdnej komisárky, ktorá oboznámila prítomných dedičov s výsledkom predbežného vyšetrenia majetku poručiťľa z 5. mája 2021, na základe ktorého zostavila súpis majetku a dlhov poručiťľa. Notárka predbežným

šetrením zistila, že poručiteľ po sebe zanechal hnutel'ny' majetok (motorové vozidlo, nákladný prívos, strelné zbrane), nehnuteľný majetok a dlhy v bankových a nebankových inštitúciách. Vzhľadom na to, že dedičia sa nedohodli na hodnote všetkých hnutel'nych a nehnuteľných vecí, právny zástupca s'ťažovateľky navrhol postup podľa § 200 Civilného mimosporového poriadku pri určení všeobecnej hodnoty majetku.

4. Dňa 29. septembra 2021 notárka ako súdna komisárka vydala štyri uznesenia. Prvým uložila dedičkám povinnosť zložiť preddavok na znalecké dokazovanie, druhým ustanovila znalca na stanovenie všeobecnej hodnoty rodinného domu po poručiteľovi, tretím ustanovila znalca na stanovenie všeobecnej hodnoty motorového vozidla a prívosu po poručiteľovi a štvrtým ustanovila znalca na stanovenie všeobecnej hodnoty strelných zbraní po poručiteľovi. Predmetné uznesenia boli právnej zástupkyňi s'ťažovateľky doručené 1. októbra 2021.

5. Proti všetkým uzneseniam podala 18. októbra 2021 manželka poručiteľa odvolania a navrhla tieto uznesenia zrušiť. Argumentovala najmä tým, že znalecké dokazovanie nenavrhol, preto nesúhlasí s platením preddavku na trovy znaleckého dokazovania. Predmetné odvolania boli v elektronickom súdnom spise zaevidované 26. novembra 2021. Okresný súd doručil odvolania s'ťažovateľke „až“ 29. júna 2022, ktorá sa k nim vyjadrila 12. júla 2022 a v rovnaký deň boli predmetné vyjadrenia doručené do elektronickej schránky okresného súdu.

6. O podaných odvolaniach manželky poručiteľa okresný súd dosiaľ nerozhodol.

II.

Argumentácia s'ťažovateľky

7. Podstatou argumentácie s'ťažovateľky je námietka, že okresný súd v napadnutom konaní ani do dnešného dňa nerozhodol o odvolaniach manželky poručiteľa, a to ani po uplynutí dvoch rokov od ich podania a zaevidovania. O odvolaniach okresný súd takto rozhoduje neprimerane dlhé obdobie, čím porušil označené práva podľa ústavy a dohovoru.

8. Dedičské konanie patrí do štandardnej agendy okresných súdov, pričom prerokúvaná vec nie je právne a skutkovo náročná. Relevantné je, že podľa ustanovení Civilného mimosporového poriadku na rozhodnutie o odvolaniach je funkčne príslušný okresný súd.

9. Odvolania manželky poručiteľa boli doručené okresnému súdu 26. novembra 2021. Tieto doručil s'ťažovateľke až po uplynutí siedmich mesiacov 29. júna 2022. Po vyjadrení s'ťažovateľky k doručeným odvolaniam 12. júla 2022 okresný súd nevykonal dosiaľ žiadne úkony ani vo veci nerozhodol. Okresný súd teda po vyše dvoch rokoch od doručenia odvolaní je nečinný a svojou nečinnosťou predlžuje stav právnej neistoty s'ťažovateľky. V dôsledku postupu okresného súdu s'ťažovateľka dedičstvo po svojom otcovi nemôže užívať a toto sa znehodnocuje, najmä vo vzťahu k hnutel'ným veciam.

10. S'ťažovateľka sa nijako nepričinila o vznik zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní a nijako nemarila postup okresného súdu. Podnet na zistenie reálnej hodnoty dedičstva vzhľadom na absenciu dohody dedičov a vzhľadom na to, že ani účastníčky a ani notárka nemali odborné vedomosti na jej určenie, nemožno hodnotiť ako spôsobovanie priet'ahov v konaní.

11. Uvedené skutkové okolnosti predstavujú „*hrubý a bezdôvodný zásah do práv sťažovateľky*“ spôsobený výlučne nečinnosťou okresného súdu, čo odôvodňuje aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

13. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (II. ÚS 92/05). Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

14. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

15. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky vychádzal zo zistenia, že v uvedenej veci okresný súd o odvolaniach manželky poručiťa rozhodol 13. decembra 2023 tak, že prvé uznesenie notárky zrušil (o uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania) a vec vrátil notárke na ďalší postup. Druhé, tretie a štvrté uznesenie potvrdil ako vecne správne. Týmto rozhodnutím okresného súdu bol odstránený stav, ktorý namietala sťažovateľka v napadnutom konaní, t. j. nerozhodnutie okresného súdu o odvolaniach manželky poručiťa.

16. Ústavný súd pripúšťa, že okresný súd o odvolaniach rozhodoval neprimerane dlhú dobu, celkovo približne dva roky od podania odvolaní a uvedené obdobie nečinnosti možno kvalifikovať ako prietah v konaní. S prihliadnutím na všetky okolnosti veci však uvedené pochybenie okresného súdu nedosahuje takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv sťažovateľky.

17. Vo vzťahu k celkovej dĺžke napadnutého konania (rozhodovania okresného súdu o odvolaniach) ústavný súd poukazuje na rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69,

Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66). Tento odkaz má svoju relevanciu aj v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky.

18. Nad rámec veci ústavný súd konštatuje, že aj procesná aktivita sťažovateľky ako účastníčky napadnutého konania môže, resp. mohla viesť k (skoršej) náprave namietaného stavu, napr. využitím sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Ústavný súd nepodmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním uvedeného právneho prostriedku nápravy. Uvedená sťažnosť podľa zákona o súdoch je však stále súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, ktorej využitie môže byť v určitých situáciách vhodné a môže viesť k náprave sťažovateľkou namietaného stavu (m. m. IV. ÚS 143/2022).

19. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu